

1 3678

I.

En huskur mot höftsjuka.

Såsom känt är brukade man ytterst sällan söka läkare när någon var sjuk. Sagesmannen berättade hur han av en kvacksalverska från Malme botades för höftsjuka, en slags svåratad värk, som angrep höften. Sagesmannen berättar: "När ja va tie aur feck ja höftsjuga, ja hade så omt å ja lau länge, de hade gaud så långt så långt så de dällia bened hade bled ett halt tåm längor får leen hade liasom skelts ad å bled längor. Men så sökte vi en fru Hanssen faru Malme, å när hon kom så satte hon fjortan igla ånge bened å di skälle seda där te di ble fulla au blo å säl trilla au. När di va skälle ja ha en spansk flua (någon slags dragplåster), som skälle dra åpp en blausa, som når den va stor nåck klepptes åpp å sin tos sjenged au å sin ~~tax~~ la hon en sorts grön salva på saured så de skälle hållas obed å sin dros där ud en farli hob dällihed. När ja så hade legged i tre maunador å saured va lekt så va ja bra igen å känne gau som vanlit å sin har ja vad bra i bened, men hade ja ente gjort præcist som hon sa hade ja nåck bled halt.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En huskur
mot höftsjuka.
kan.

Åldermansgillén.

/r/

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När byns angelägenheter skulle dyftas hölls åldermansgillén. Det egentliga åldermansgillet hålles den 1 maj och åldermanssysslan går omkring på varje nummer i byn. Då behandlas byns olika gemensamma frågor såsom utarrendering av byns allmanning eller andra för byn gemensamma angelägenheter. De handlingar, som tillhöra byn, förvaras i en för ändamålet avsedd låda och denna överflyttas till den, som har turen att vara ålderman. Vid åldermansgillet var det en given sed att man skulle dricka toddy och ibland gick det ganska glatt till väga.

Under sagesmannens barndom brukade åldermannen gå fram och tillbaka på bygatan och tuta i byahornet när någon viktigare fråga var på färde eller eljest något hänt, som fordrade ett snabbt ingripande från byamännens sida. Sagesmanne, som är född i den del av Billinge, som kallas Billinge skog och ligger i nordvästra delen av socknen, omtalar att ibland kunde de höra ända dit upp när åldermannen tutade i hornet

III.Rovdjurens förekomst inom Billinge.

Sagesmannen berättar att förr fanns det mycket mera skog inom

Rovdjurens
förekomst in-
om Billinge.

Billinge församling och såsom en naturlig följd därav voro de vilda djurens antal större. Rävvar och grävlingar fanns det mycket gått om i skogarna. På en skogbevuxen backe kallade Knallen fanns det förr mycket gott om rävar och alltid fanns där något rävbo! Min far, ~~xxx~~ sade sagesmanne, var med om att fånga rävar där. En gång lyckades de fånga en rävunge och denne hängde de levande upp i ett träd för de trodde att han skulle skrika så att rävhonan skulle komma ut, men det lyckades inte!

Det finnes naturligtvis ännu rävar~~k~~ kvar, som ibland göra påhälsningar i hönshusen, men deras antal är mycket reducerat. En och annan grävling finnes väl också, men de förekomma ännu mera sällsynt. Då jag 1925 var trädgårdselev i Stockamöllan blevo hönshusen i trakten hem-sökta av en mystisk individ, som huserade vilt bland hönsen. På tillvägagångssättet kunde man ej tro att det var en räv. Så en kväll blev odjuret instängt i en hönsbur och då han på natten ville bryta sig ut vaknade folket i huset och alrmerade en person, som kom och sköt det och då man skulle se vad det var så var det en grävling, så ända så långt ned finnes dylika, men det kan påpekas ått någon sådan ej

blivit skjuten på flera år därför var det också en riktig vallfärd till Stockamöllans trädgård, där besten låg, ty man var nyfiken att se hur den såg ut. Detta hände 1925, huruvida någon grävling blivit skjuten i trakten sedan, vet jag ej.

Sagesmannen berättar att där lär ha funnits vargar också förr i världen. Ja han påstod t. o. m. att sådana funnits så sent, som i hans fars tid. Denne skulle enligt sagesmannens berättelse, en gång ha varit körande vid den s. k. Grönalid i Billinge skog. Han körde med släde och hade en hund med sig, som sprang bredvid släden. Plötsligt uppenbarade sig tvenne vargar, som sprungo vid varså en sida om släden, men han lyckades dock undkomma medan de fasttogo hunden och sletto honom tvärs av. En gång skall en varg ha förföljt i skogen betande s. k. ollonsvin. (Svin som gingo i skogen och åto ollon).

IV.

Tigga på rävungen.

Sagesmanne berättar att man förr hade en gammal sed, som bestod däri att man fångade en levande rävinge och sedan gick man omkring i gårdarna och förvisade honom samtidigt, som förevisarna tiggde peng-

Vargar i Billinge

Tigga på rävingen.

The
Maj
Billinge
1932

Uppst. Helga Pencon, Hörs
var. Lars Pencon
f. 1850.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ar, ~~xxx~~ brännvin, ägg och lite matvaror. När man så fått tillsamman till-
räckligt får ett kalas ställde man till med ett sådant för ungdomar-
na i byn.

Samma var förhållandet när man sjöng "maj i by", då gick man om-
kring och sjöng majvisan och då fick man huvudsakligen ägg, vilka
man sedan använde ~~xxxxxx~~ till äggtoddy vid det ständande majgillet,
då man skulle dricka mærg i ben.

"Maj i by!"

V.

Midsommareld.

Det var en gammal sed att man midsommarafton brukade tända eldar
på högre belägna platser, så att dessa eldar skulle synas vida omkring.
En plats där man alltid brukade tända dessa eldar var Gällaberg. Denna
lilla bergknalle är ju ganska hög och en eld från dess krön lyste vi-
da över nejden.

Midsommareld.

p. (M L)

VI.

Ollonsvin.

Det var mycket vanligt förr att när det blev gott om ek- eller
bokollen ett år så släpptes svinen ut i skogarna för att äta dessa. De

Ollonsvin.

tingo då ingen annan mat utan fingo själv söka sig föda. De gingo där både natt och dag, men man brukade bygga en slags hydda (hådda kallades den) där de kunde gå in under nätterna och söka skydd. Sagesmannen berättar att på nummer 18 i Billinge gingo svinen i skogen på dagarna men på natten sökte de sig hem ~~o~~ till gården och lågo i porten. I allmänhet fingo de gå ute tills det blev snö. Blev det inte för kallt kunde de t. o. m. hända att de gingo ute ända till jul.

Man höll styvt på att fläsk efter svin, som gått på ollon, som man sade, var mycket gott.

VII.

"Täppa gäre!"

Om man lagade gärdesgårdarna på hösten när kreaturen skulle gå lösa kallades detta att "täppa gäre". Det var ju mycket vanligt förr och förekommer väl i ett och annat fall ännu, att sedan kreaturen först avbetat det gräs som fanns på naturlig äng eller fälad och sedan avbetad den nyuppvuxna klöver eller "avraden", så släpptes de lösa för att ändå bättre kunna tillgodogöra sig vad som fanns av bete. Man brukade vanligen släppa djuren i slutet av september eller sedan alla

"Täppa gäre!"

åkrar voro tomma från skörd. En pojke sattes då att vakta djuren, men för att de ej skulle skada andras åkrar lagade man de gärden, som funnos på de åkrar där kreaturen skulle gå. Djuren vaktades vanligen till slutet av oktober då det ej mera fanns för dem att avbeta. Det var mycket noga, att djuren ej skulle gå på "nyklöveren" den klöver, som var nysådd på våren för då kunde djuren "spränga" sig och dö. (De fingo då s.k. trumsjuka). Det var i sådana fall mycket viktigt att försöka få ut den luft som fanns och för detta ändamål stack man ibland hål på ett visst ställe mellan ett par revben ~~för~~ med en för ändamålet avsedd smal och spetsig kniv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
